

EFE SIVIŞ



## Hangisi Daha Pragmatist: Martin Scorsese'nin Dolunay Katilleri mi FBI Direktörü Edgar Hoover Mı?

İhanet, cinayet, aşk, hırs, dolandırıcılık...

Martin Scorsese'nin Dolunay Katilleri... 3 saat 26 dakika...

Oppenheimer... 3 saat...

Steven Spielberg'in otobiyografik filmi The Fabelmans... 2 saat 26 dakika...

Bu 3 film, bu yıl izlerken 3'te birini uyuyarak geçirdiğim 3 film...

Scorsese, Dolunay Katilleri'nde 1920'lerin Amerika'sında tarihsel bir olayı canlandırıyor.

Filmin önemli bir eksikliği, fazlalığından geliyor.

Scorsese maalesef lafı çok uzatıyor.

2019 yapımı The Irishman de 3,5 saat sürmüştü.

İnsan yaş aldıkça lafı uzatır mı?

Bunu tanıdığım en yaşı ileri ama en zinde kişi olan Altan Öymen abime soracağım.

Amerikan siyaseti üzerine akademik yayınlarım var.

Üniversitede Türk-Amerikan ilişkileri dersi veriyorum.

Bu yüzden Scorsese'nin filmleri aslında benim için bulunmaz bir nimet...

Zülfü Livaneli'nin güzel bir sözü vardır:

Bir olayı anlamak için akademik yayın okuyun, fakat o anı hissetmek için roman okuyun.



Livaneli roman diyor ama bu elbette bir film de olabilir.

Scorsese, Amerikan tarihini çok güzel alan bir yönetmen.

Mesela 1870'lerin New York'unda geçen sosyetik aşk filmi Masumiyet Yaşı...

Ya da Amerikan iç savaşının sırasında geçen New York Çeteleri...

1982 yapımı Kahkahalar Kralı... Amerika'da para ve şöhret için alınmayacak bir risk, yapılmayacak bir maymunluk olabilir mi?

Scorsese bunu Wolf of Wall Street'te Di Caprio'yla da göstermedi mi?

Kazananlarla dolu bu odadan ayrılmadan önce yanınızdaki kişiye iyice bir bakmanızı istiyorum. Çünkü çok da uzak olmayan bir gelecekte, eski püskü Pinto marka ara-

banla kırmızı ışıkta duracaksınız ve o kişi de yepyeni Porsche'siyle senin yanında duracak. Yanlarında büyük şehvetli göğüsleri olan güzel karısı olacak. Peki sen kimin yanında oturacaksınız?

DiCaprio, büyük göğüslü bir eş ve Porsche için dolandırıcılık yapmayı öneriyordu.

Robert De Niro'nun 1976 yapımı Taksi Şoförü'nde geçirdiği cinnet ve saçığı şiddet... Amerikan toplumunun çıkmazı, sıkışmışlığı, ufuksuzluğu değil miydi?

Scorsese'nin Dolunay Katilleri'nde 1920'lerde Oklahoma'da geçiyor.

Gerçek bir hikâye...

Osage yerlileri, kendi topraklarından sürüldükleri Pawhuska'da

petrol bulurlar.

Parayı koyacak yer bulamayacak kadar zengin olurlar.

Büyük para olur da bela olmaz mı?

William (Robert De Niro), yeğeni Ernest (Leonardo Di Caprio)...

3 senede 20 Osage üyesini öldürürler... Amaç bu petrol haklarını ele geçirmektir.

Bu uğurda DiCaprio bir Osage kadınıyla evlenir.

Bunu sadece para için mi yapar? Yoksa aynı zamanda kadından hoşlanıyor mu?

Bana göre ikisi birden...

İngiliz şair Felix Dennis bu konuyu şöyle özetlemiştir:

Para güçtür. Güç de afrodisyaktır.

•••

Peki Amerikan hükümeti bu gizemli cinayetlere nasıl bir çözüm bulur?

İşte burada Amerikan tarihi için önemli bir figür ortaya çıkıyor.

Edgar Hoover... Amerikan Soruşturma Bürosu'nun 1924'te atanan direktörü...

Bir seri cinayet dizisinden bu kadar nemalanan bir başka örnek bilmiyorum.

Hoover, bu cinayetleri çözüp hükümeti FBI'nin kurulmasına ikna ediyor.

Başına geçtiği FBI'nin popülaritesi-

nin artması için de yine Osage vakasını kullanıyor.

Osage cinayetleri, Hoover'ın halkla ilişkiler faaliyetlerinin nesnesine dönüşüyor.

FBI, Osage meselesini nasıl çözdüğüne yönelik yazılar ve görseller hazırlıyor.

1932'de NBC Radyo'nun The Osage Murders serisi, 1956'da Pulitzer ödüllü gazeteci Don Whitehead'ın kitabı...

Hep aynı amaca hizmet ediyor.

Daily Oklahoman gazetesine göre FBI, NBC Radyo'ya senaryo için doğrudan tutanakları veriyor.

Pulitzerli gazetecinin FBI üzerine yazdığı kitabın filmi Warner Bros tarafından dağıtılıyor.

Bu filmin yapımcısı Mervyn LeRoy'a göre Hoover bu filmi A'dan Z'ye kontrol ediyor.

Soruşturma Bürosu'nun yıldızı işte böyle parlıyor.

Edgar Hoover bu sayede 1935'te büronun, Federal Soruşturma Bürosu'na dönüşmesini hükümete kabul ettirebiliyor.

İşte bunlar da filmde yer alan detaylar... Şimdi başladığımız yere geri dönelim...

Sizce Scorsese'nin Dolunay Katilleri mi daha Makyavelist, yoksa Edgar Hoover mı?



## HATTUŞA'DA 2 BİN 800 YILLIK SÜSLEME PARÇASI BULUNDU

Çorum'un Boğazkale ilçesinde yer alan Hattuşa Antik Kenti'ndeki arkeolojik kazıda, yaklaşık 2 bin 800 yıllık olduğu değerlendirilen fil dişi süsleme parçası bulundu.

Hattuşa'daki kazılar, 2006'dan bu yana Alman Arkeoloji Enstitüsü adına Prof. Dr. Andreas Schachner başkanlığında yürütülüyor. Kazıların 117'nci yılında antik kentin Büyük Kale bölgesinin kuzey batı yamacında, Demir Çağı'nın sanat yapısı hakkında bilgi verebilecek bir eser ortaya çıkarıldı. Yaklaşık 30 santimetre uzunluğunda, 10 santimetre genişliğindeki fil dişi parçada, parlak zemin üzerine çizilen bir sfenks (insan başlı, hayvan vücutlu heykel), bir

aslan ile iki yaşam ağacı figürü bulunuyor. Üzerindeki tabaka nedeniyle figürleri uygun ışık koşullarında görülebilen parçayla ilgili bilimsel çalışmalar devam ediyor.

Kazı Başkanı Prof. Dr. Andreas Schachner, AA muhabirine, eserin birçok medeniyetin izlerini taşıyan Hattuşa Ören Yeri'ndeki Demir Çağ katmanında bulunduğunu söyledi.

İyi korunmuş parçanın yaklaşık 2 bin 800 yıllık olduğunu belirten Schachner, "Kendi döneminde büyük ihtimalle bir ahşap kutu ya da ahşaptan yapılmış bir mobilyaya süs olarak eklenmişti. Eser, sağ ve sol tarafından kırık, üst ve alt tarafı orijinal haliyle elimizde. Dolayısıyla

daha uzun olduğunu tahmin etmemiz mümkün" dedi.

Schachner, buluntunun önemini, "Bu eser, Boğazköy için ünik (eşsiz) bir eser. İlk kez bu kadar yoğun, bu kadar güzel işlenmiş bir sahne ile süslenmiş bir eserle karşılaşıyoruz. Demir Çağ olarak Boğazköy'de çok geniş çaplı kazılar yapıldı ama bu kadar teferruatlı bir eser karşımıza çıkmadı. Hem sahne hem de kullanılan ikonografi (simgebilim) ve üslup açısından onunla Boğazköy'ün kendi döneminde, yani milattan önce birinci binde Güneydoğu Anadolu'ya doğru olan ilişkilerini, Güney Batı'ya, Yunanistan'a olan sanatsal ilişkilerini daha iyi ortaya koyabiliyoruz" sözleriyle açıkladı.

## ÇİN'DE KELLE AVININ KANITLARI



Çin'deki toplu mezarlardan çıkarılan başsız iskeletlerin, yaklaşık 4 bin 100 yıl önce kelle avı olaylarında katledilen kurbanlara ait olduğu belirtiliyor. Bulgular, Neolitik Asya'da kaydedilen en büyük kelle avı olayına işaret ediyor.

Arkeofili'nin haberine göre, araştırmacıların analiz ettiği 41 başsız iskeletin tamamı, anatomik analizlere göre kadın ve gençlere ait. Araştırmacıların makalede yazdıklarına göre, rakiplerin yerleşime saldırdığında kadınları ve çocukları hedef almış olması, yüksek düzeyde zulüm içeren kişilerarası bir çatışmaya yol açmış olabilir. Ayrıca, saldıran tarafın kurbanlarını seçerken seçici bir baş kesme ritüeli uygulamış olmaları da mümkün.

Araştırmacılar, Çin'in kuzeydoğusundaki Heilongjiang eyaletinde bulunan Honghe bölgesini ilk kez 1990'larda öğrendi ve alan 2013'ten bu yana altı kez kazıldı. Ekip, iki ev ve üç mezarı kazdıktan sonra, 4.100 ila 4.400 yıl öncesine tarihlenen, 41'i başsız olmak üzere toplam 68 iskelet buldu. Bir evin dışındaki çukurda ise erkekler için dört kafatası daha bulundu.

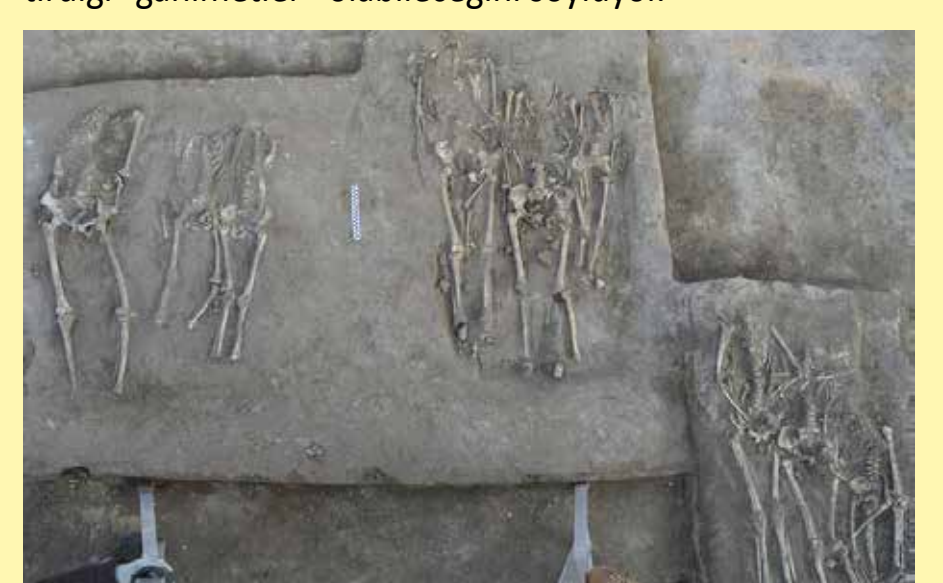
Archaeological and Anthropological Sciences dergisinde yayımlanan araştırmaya göre arkeologlar iskeletlerle birlikte çömlek ve kemik veya taş aletler gibi çağdaş kültürel kalıntılar da ortaya çıkardılar.

Yerleşmedeki 41 başsız kurbandan 32'si tek bir olayda öldürülmüş gibi görünüyor, bu da onu Neolitik Çin'de kaydedilen en büyük kelle avı olayı haline getiriyor.

Makalenin kademli yazarı Qian Wang, "Düşman kabilelerin liderleri, belirli bir ritüel anlamı için, düşmanların ruhunu ve enerjisini fethetmek ve/veya ele geçirmek istiyordu. Çin'de Neolitik Çağ'da kurban törenlerinde kullanılan bazı kafalar dışında bu tür başsız mezarlara rastlanmamıştı." diyor.

Başsız iskeletlerin birkaçı dışında hepsinin birinci ve ikinci omurları eksikti ve ikinci omurlarında benzer dar V ila U şeklinde kesikler vardı, bu da failerin tekniğinde ve silahlarında tutarlılığı işaret ediyordu. Wang, kullanılan silahların büyük olasılıkla keskin taş bıçaklı, kemik saplı bıçaklar olduğunu söylüyor.

Wang, çukurda bulunan dört bedensiz kafatasının, Honghe yerleşimi üyelerinin başka bir düşman kabileden getirdiği "ganimetler" olabileceğini söylüyor.



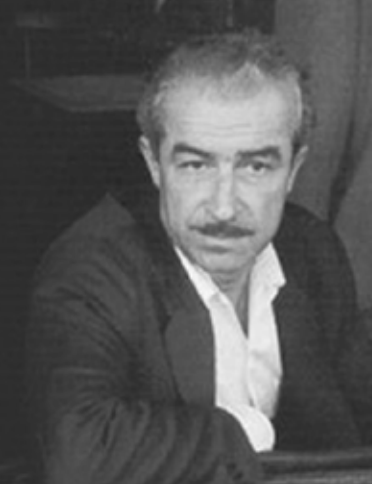
## ORHAN KEMAL ROMAN ARMAĞANI İÇİN BAŞVURULAR BAŞLADI

53. Orhan Kemal Roman Armağanı'na başvurular başladı. Başvurular, yayınevleri tarafından 2023 yılında ilk kez yayımlanan ve Orhan Kemal Roman Armağanı yö-

netmeliğinin 4A maddesine uygun romanlar arasında 5 Ocak 2024'e kadar yapılabilir.

53'üncü Orhan Kemal Roman Armağanı'nın sahibi, 17

Mayıs 2024'te seçici kurulunun toplantısında belirlenecek. Kazanan yazara ödüllü, 3 Haziran 2024 tarihinde yapılacak olan Orhan Kemal'i anma gününde verilecek.



Muhalef Takvimi

ANIL ÖZGÜÇ

Yıl: 2023

Ay: 11

Gün: 318

Aklınızı başınızda tutunuz!

# 14 KASIM

## Salı

### Dünya Diyabet Günü

1840: Fransız empresyonist ressam Claude Monet doğdu. İyi ki doğdu. (Niüfer Gölü, Gelincikler, Kırdı Öğle Yemeği, Yıkılanlar)

1889: New York World çalışanı Nellie Bly, 40.071 kilometre sürecek olan Dünya Seyahatine başladı. Seyahatine ilham veren Seksen Günde Devr-i Alem'in yazarı Jules Verne ile seyahati sırasında tanıştı.

1950: Orhan Veli öldü. Dünya eksildi. (Garip, Şiirler, Beni Bu Güzel Havalar Mahvetti, Yalnız Seni Arıyorum, Karşı)

1958: Hukuk profesörü Ragıp Sarıca, 'Gazetecilerin tevkif edildiği yerde demokrasi yoktur' dedi.

Dünün Olayı: **Kamu kurumlarının boykot ettiği Coca-Cola'ya devlet teşvik verdi.**

Günün Sözü: **Neler yapmadık şu vatan için! Kimimiz öldük; Kimimiz nutuk söyledik. Orhan Veli, Bütün Şiirleri**

Saatsiz Muhalef Takvimi



Aklınızı başınızda tutunuz!

ANIL ÖZGÜÇ

ERKEK: KULTSAL

KIZ: GÜLŞE

Bugün Doğulara Verilecek İsimler:

Erkek: Kultsal

Kız: Gülşek

Sacha Guitry'den 'Claude Monet'yi izleyiniz!

Günün Yemeği: Kabaklı fırın makarna, keşkül

Saatsiz Muhalef Takvimi

GÜNÜMÜZÜ YAŞATIR!